

Az eredményekről szólva a méltató megállapította: Sorra nyíltak meg iskoláik az utóbbi években, így a rozsnyói, a rimaszombati és a lévai. Koronájuk a révkomáromi teológia, mely a tavaly megnyílt Selye János Egyetem első teljesen kiépített kara. Leginkább az itt végzett oktatásnak köszönhetően megszűnt a Szlovákiai Református Egyház lelkeszhiánya.

A díjátadó ünnepségen maga az ünnepelt, Erdélyi Géza hirdette Istennek Igéjét. Prédikációjában megállapította: Igazmondókra van szükség, akiknek látomásuk van a jövődöt illetően. Mint mondta, imádkoznunk kell azért, hogy egygyé lehessen az, ami összetartozik.

A felvidéki református püspök vallja: *Soha nem történhet meg, hogy megtagadjátok önmagatokat! Mert soha nem felejtethetitek el, kik vagytok, honnan jöttetek, kikhez tartoztok! Becsüljétek meg másokat, de érzétek el, hogy titeket is megbecsüljenek! Semmi más eszközzel, csak azzal, hogy megadjátok a tiszteletet másoknak, és megkövetelitek a tiszteletet magatoknak.*

Erdélyi Gézának, a „magyarság érdekében kifejtett tevékenységének elismeréseként” adta át a Tökés-díjat és a Györfi Sándor Munkácsy-díjas szobrászművész által készített emléklakettet Lengyel Szabolcs, a Tökés László Alapítvány kuratóriumának elnöke.

Lapunk érdeklődésére a kuratórium elnöke kifejtette: a Tökés László Alapítványt 1989-ben alapították Tökés László tiszteletes védelmére. Kisvárdán már 1989. december 12-én néma tüntetést szerveztek a hívek, hogy a Romániában akkor még tomboló diktatúra ne tehessen kárt a bátor magyar lelkész, családja és gyülekezete életében. A Tökés-díjat minden évben kiosztják, így a kitüntetettek között találhatjuk Ágoston Andrást, Sára Sándort, Duray Miklóst, Nemeskürty Istvánt, Orbán Viktor volt miniszterelnököt valamint Tonk Sándort.

A Tökés Alapítvány 2005. január 1-től tíz-tíz határon túl élő, szülőföldjén tanuló, magyar iskolába járó diák támogatását kezdte meg. Az ötezer forintos ösztöndíjat a gyimesfelsőlaki Árpádházi Szent Erzsébet liceum, valamint a Nagyenyedi Bethlen Gábor Református Kollégium tanulói kapták. A további felajánlások lehetővé teszik, hogy Nagyváradon és Szatmárnémetiben is megkezdjék a legrászorultabb diákok megsegítését. Az alapítvány támogató munkáját Kárpátalján és Felvidéken is szeretné folytatni.

Az ünnepi eseményen részt vett Tökés László, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület püspöke, Bölcskei Gusztáv, a Magyar Református Egyház Zsinatának lelkész-elnöke, valamint Gulácsy Lajos, nyugalmazott kárpátaljai püspök.

Frigyesy Ágnes

* * *

Daczó Dénes

Argentínai magyarok Csíkban

Tizennégyezer kilométerről érkeztek vendégek az elmúlt napokban, magyarországi látogatás után, Erdélybe. A Regös Néptánc-együttes tagjai az erdélyi magyar kultúrával, hagyományokkal ismerkednek, miután távoli otthonukban sikerült megőrizniük nyelvüket, kultúrájukat. Az argentiniai magyar közösségről, az utazás élményeiről **Bonapartianné Graul Beatrixszel** és fiával, **Bonapartian Eduárddal**, a Regös Néptánc-együttes vezetőjével beszélgettünk. Az argentiniai magyarok éppen a Hargita Nemzeti Székely Népi Együttes vendégei voltak. Együtt próbált, táncolt a két csapat.

Beatrix: - Vegyes házasságban élek, de könnyű, egyszerű volt megtartani a nyelvet, mert a férjem nagyon vad örmény vezető volt, én meg nagyon vad magyar vezető, minden lében kanál. Valahogy nagyon egyszerűen megegyeztünk, hogy ha lesz gyerek, akkor te örményül, én meg magyarul szólok hozzájuk. Lettek gyerekek. Hét örmény iskola van, viszont magyar iskola hivatalos, állami nincs. Ilyen részről egyszerű volt, hogy járnak az örmény iskolába. Megtanultak örményül, spanyolul, angolul, és egy kicsit olaszul, viszont hétvégeken magyarok vagyunk.

Hét közben örmények, hét végén magyarok

A cserkészterén a gyerekek kellett válasszanak: jártok hét végén magyar iskolába, hét közben meg örmény iskolába, a cserkészteret, melyiket akarjátok? És akkor ők azt választották: - Ha már egész héten örményeskedünk, akkor hét végén magyarkodjunk, s így járnak most hét végén magyar aktivitásra. Beadtuk óvodába, egy szót sem tudtak spanyolul, és akkor jött a tanárnő, hogy tanítsuk meg őket spanyolul. Mondtuk, hogy nem, mert spanyolul úgyis megtanulnak két-három hét alatt, úgy is volt. És így sikerült, hogy otthon mind a három nyelv folyik állandóan, mert automatikusan csak magyarul beszélnek hozzám,

örményül a papához. Amikor nagyon nehéz témákat kell megbeszélni, akkor spanyolul tesszük, hogy mindenki egyetértsen, de különben mind a két hazai nyelv anyanyelv.

Sokszor tárgyaljuk otthon, Buenos Airesben, hogy mennyire azonos módon van a határon túli magyaroknak az élete, hogy idáig magyar vagy, aztán meg nem vagy magyar. S december 5-e nagyon lesújtó volt a mi részünkre, hogy miként lehet az, hogy egy nemzet a saját embereit nem fogadja be úgy, hogy a dupla állampolgárságot felvehessék. Mindenesetre sokszor vannak olyan viták is, hogy ki a jobb magyar, aki itt van, aki ott kint, délen, Észak-Amerikában, vagy Ausztráliában, vagy az, aki otthon maradt Magyarországon. Azt hiszem, erre válasz nincs. Mindenki a saját módján teszi, amit kell, amit a szívében érez, hogy tennie kell. Azt hiszem, a kapcsolatok közös erőt adnak mindannyiunknak, hogy érezzük, nem vagyunk egyedül ott „lent” Argentínában, és látjuk azt is, hogy itt is ugyanolyan gondoktól szenved az erdélyi nép, mint mi otthon. Megtartani, megpróbálni erőt adni, állandóan mutatni azt, hogy vagyunk, élünk és hiába akarnak felszippanítani!

Bonapartian Eduárd: - A második világháború után nagyon sok magyar menekült Dél-Amerikába, többek között Argentínába, Buenos Airesbe és megalakult ez a magyar közösség. A nagyszüleim is ekkor menekültek ki. Nagyon sokan menekültek Magyarországról, több tízezren. Itt már voltak az első világháború és Trianon után kimenekültekből magyarok, és most megalakult egy újabb magyar közösség. Megalakult a magyar iskola szombatonként, a magyar cserkészlet, a magyar néptáncgyűttes. Ez az ötvenes évek körül volt, és azóta szüntelenül működik ez a magyar mozgalom. A fiatal mozgalmon belül van ez a magyar iskola, a magyar cserkészlet és a Regős Néptáncgyűttes, ami 1959-ben alakult. Jelenleg 18 táncos van a nagycsoportban, és van még két gyermekcsoportunk, összesen 40 fiatal, gyerek táncos most Buenos Airesben. A fő célunk az, habár harmadgenerációsok vagyunk, szüleink is ott születtek, mi magyarnak tartjuk magunkat. Argentínok vagyunk, ott születtünk, de tudjuk, bennünk megvan a magyar vér. Ezt próbáljuk ápolni, továbbadni a gyerekeknek és próbáljuk megtartani minél több időre.

Ezt az utazást pályázatnak köszönhetik

Bonapartianné Graul Beatrix: - Ezt az utazást a Regős csoport úgy nyerte meg, hogy egy pályázatra jelentkezett a magyarországi Oktatási Minisztérium Határon Túli Magyarok főosztályánál. A pályázat útján útiköltséget és az egészségügyi biztosítást fedezte a pályázató, a többi saját zsebünkből álljuk. A csapat február 1-én érkezett Budapestre, a nagyobb álmuk az volt, hogy Erdélybe is átjöjjenek. Ez február 11-én sikerült is. Az erdélyi látogatás annyiban fontos, hogy tudatos, hogy Erdélyben tudjuk megkapni vagy megismerni egyáltalán a valódi, eredeti magyar kultúrát, népi hagyományokat. Ez volt az álmunk. Sikerült elmenni falukba és megállítania a néniket, bácsikat az utcán, akik egyből azt mondták, hogy gyertek holnap reggel át hozzánk, és majd én énekelek nektek. Ez meg is történt, beállítottunk és énekelt a bácsi nekünk, több mint másfél órán keresztül. Ezt magnóra vettük, vagy felírtuk. Ezek a kapcsolatok egy életre szóló élményt jelentenek, mert az ember bárkivel tud beszélgetni, és az kinyitja a háza ajtaját, tessék, gyertek, fogadunk benneteket. Nem beszélve a pálinkázásról...

A Hargita Együttessel tényleg olyan váratlanul szép kapcsolat alakult ki, több együttesnél voltak a gyerekek. Megvolt a kapcsolat, kaptunk anyagot, zenét, stb, de ez, hogy együtt gyakorolhatnak egy profi együttesel, ez azt hiszem, szintén egy életre szóló élmény a részükre, mert nem is gondolták, hogy ennyire mélyen fogadják őket.

Argentínában a *Hungária Egyesületet* mondjuk a központunknak. Ott van egy könyvtár, amit több, mint 25 éve *Haynalné Kesserű Zsuzsanna* vezet, több, mint ötezer kötete van, magyarságról, helyekről. A világ minden részével ő tartja a kapcsolatot, úgyhogy az újságokat kapjuk, és küldjük mi is a mienket. Nekünk van egy havi elektronikus lapunk, ami két nyelven, magyarul és spanyolul jelenik meg. Márciusban megindul ismét egy év kimaradás után a papíron kiadott Argentínai Magyar Hírlap. Mélyebb kapcsolatok a határon-túlikkal általában rokonság által vannak. Mármint olyanok, hogy sokszor kapunk olyan híreket az interneten, az újságunkon, hogy kerestetések folynak. Tegnap kaptam például egy családnak a kerestetését, állítólag ott vannak Argentínában. Minden lehetőséget megteszünk, hogy amennyire csak lehet, felkutassuk, mint egy polip, az embereket összetartsuk.

Erdélyben az örmény kultúrával is sikerült találkozni

Amit csak lehetett, fölkerestük, lefilmeztük, beszélgettünk, bementünk a templomba. Ez nagy élmény lesz a Buenos Aires-i örmények részére. Mindent, ami örmény származású, be fogjuk adni az örmény cent-

rumba is. Nagyon megható és egy még nehezebben fölfogható dolog, hogy az ember Argentínában született magyar, de hát örmény a papa és eljönni Erdélybe, magyar táncot tanulni és örmény családdal találkozni.

Találkoztunk egy bácsival, aki alighanem el is sírta magát, hogy egy harmadgenerációs, Argentínában született nem egészen örménnyel tudott örményül beszélni. *Zakariás Péter* bácsiról van szó. Nagyon megható volt. Kár, hogy nagyon rövid idő volt, mert mutatott könyveket is, meg mi minden van ott nála, és sok mesélnivalója van, de hát reméljük, még lesz alkalom, hogy valamelyik gyerek átjöjjön.

Ott, Dél-Amerikában sem könnyű fenntartani a kapcsolatot. Központilag, akik Buenos Airesben vagyunk, találkozunk, összetartozunk. Rengetegen vannak, akik külvárosokban vagy más vármegyékben élnek, de manapság az interneten meg az újságon keresztül sokkal könnyebb a kapcsolatot tartani a többi déli országban élővel.

Folytatjuk
(*Megjelent az argentinai magyarok lapjában*
és a Romániai Magyar Szóban)

* * *

Puskely Mária

Örmény szentek

Június 11. utáni szombat

B. IGNATIUS CHOUKRALLAH Maloyan (1869-1915) érsek, vértanú

A törökországi Mardiné városban született 1869. április 19-én. Apja, Melkon, látva fiában az egyházi hivatás csíráit, a libanoni Bzommar kollégiumába küldte tanulni. Tanulmányai végeztével 1896-ban pappá szentelték. A nagy antióchiai vértanú tiszteletére ekkor vette fel az Ignatius nevet.

1897-ben Alexandriában és Kairóban teljesített lelkipásztori szolgálatot. Szabad óráiban nyelveket tanult, köztük a hébert, hogy jobban megértse a Szentírást. 1904-ben XII. Boghos Bedros Sabbaghian pátriárka maga mellé vette magántitkárként. Néhány év múltán visszakerült szülőföldjére: 1911. október 22-én, az örmény püspökök Rómában tartott szinódusa idején XIII. Boghos Bedros Terzian pátriárka Mardine érsekévé szentelte. A mardine-i egyházmegye plébániáit járva, az új főpásztor gondoskodása kiterjedt az örmény katolikusok anyagi és szociális gondjaira is. Jó kapcsolatokat ápolt az ország vezetőivel, maga a szultán is becsülte őt, sőt egy alkalommal kitüntetésben részesítette.

Az első világháború kirombanásakor a Németországgal szövetséges Törökország területén lakó örményekre elmondhatatlan szenvedés zúdult. 1915. április 24-én kezdődött módszeres kiirtásuk. 1915. április 30-án a török katonák körbevétték Mardine templomát és az érsekség épületét, rejtett fegyvereket kerestek. Minthogy semmit sem találtak, nekiestek a levéltárnak, s megsemmisítették a dokumentumokat.

Május elején a főpásztor összehívta egyházmegyéje papjait, tájékoztatta őket az örményeket fenyegető veszélyekről. Arra kérte őket, imádkozzanak, és minden körülmények között maradjanak állhatatosak a hitben. Aztán bátorításul felolvasta nekik végrendeletét, amelyben már a lehetséges vértanúságról is írt.

1915. június 13-án török tiszték Maloyan érseket és az örmény közösség huszonhét képviselőjét törvényszék elé hurcolták. Mahmud bej, rendőrfőnök azt követelte az érsektől, adja át a házában elrejtett fegyvereket. Maloyan érsek hivatkozott a szultántól kapott kitüntetésére és az állam iránti lojalitására. A rendőrfőnök azt javasolta: ha meg akarja menteni életét, térjen át az iszlám hitére. Az érsek erőteljes tagadó válaszára egy katona durva ütése következett, Mahmud bej pedig pisztolyával verte a fejét, miközben hallania kellett az érsek szavát: «*Uram, irgalmazz! Uram, adj erőt!*» S mivel azt hitte, ez a vég, hangosan kiáltott: «*Kedves atyáim, ha valaki hall engem, adjon feloldozást!*» Ekkor a katonák leszaggatták lábujja körmeit, s járásra kényszerítették. A rendőrfőnök hirdetett ítéletet az egész csoportnak: «*Az állam sok kedvezményben részesített titeket..., ti pedig elárultátok az országot. Ezért halálra vagytok ítélve. Mégis, ha valaki moszlim lesz, kiszabadul és visszatérhet Mardinba. Ellenkező esetben az ítéletet végrehajtjuk. Készüljete fel a végső válaszra.*»

Valamennyiük nevében Maloyan érsek válaszolt: «*Soha nem voltunk árulók..., de ha azt kéritek, hogy vallásunkhoz legyünk hűtlenek, soha. Soha. Meghalunk, de Krisztusért halunk meg.*» Egy keresztény férfi közelebb lépve az egyik katonához, ezt kiáltotta: «*Öljetek meg, meglátjátok, hogyan hal meg egy keresztény a hitéért!*»